



HIER VALT NIETS TE HALEN?

Marloes de Bie & Caroline Penris

HIER VALT NIETS TE HALEN?

Marloes de Bie & Caroline Penris



Voorwoord

Zodadelijk maakt u kennis met zeven bijzondere Groningers.

Auteur Marloes de Bie en fotograaf Caroline Penris bezochten zeven Stadgers. Sommigen thuis. Anderen op locatie. Het boek *Hier valt niets te halen?* dat u nu in handen heeft is het indringende verslag van die zeven bijzondere ontmoetingen. Ik weet zeker dat u straks na lezing een ervaring rijker bent.

De zeven Stadgers uit dit boek zijn heel verschillend. Hun persoonlijke levens lijken niet op elkaar. Toch hebben deze zeven mensen iets gemeen. Nee, dan bedoel ik niet dat ze het allen op dit moment financieel niet breed hebben. Wat ze wel gemeen hebben is kracht, trots, creativiteit en doorzettingsvermogen. Alle zeven hebben het leven - ondanks grote tegenslagen - lief. Dat is zeer bemoedigend om te zien en te lezen.

Leven in armoede maakt eenzaam. Armoede sluit uit. De grote opgave is om dat niet te laten gebeuren. Suzanne, moeder van vier kinderen, krijgt het voor elkaar. Onbevangen, vrolijk en trots slaat zij zich door het leven. Ze zou een geweldige manager kunnen zijn want het is alsof ze een 'overlevingsbedrijf' runt. Het armoedespook krijgt bij Suzanne het nakijken.

Of neem Max. 'Je moet arm zijn geweest om armoede te kunnen begrijpen en bestrijden. Je kunt het niet uit een boekje leren.' Dat is zo. Maar je krijgt door de ontmoeting met deze zeven Groningers meer inzicht, begrip, compassie. Mensen kunnen buiten hun schuld in de armoede belanden.

Het is maar een dunne lijn tussen succes en domme pech. Als je je dat realiseert is het gauw gedaan met de te snelle en gemakkelijke oordelen.

Voor een stad waar de belangrijkste en bekendste kerk genoemd is naar Sint Martinus is barmhartigheid geen lege kreet. Soms is het nodig onze mantel te delen met hen die het minder hebben dan wij. Jaarlijks vieren we hier in de stad op 11 november Sint Maarten. Dat is nu vooral een kinderfeest met lampions, liedjes en vooral veel snoep. Maar Sint Maarten heeft ook een serieuze kant: niet voor niets is hij de beschermheilige van onze stad. En Sint Maarten is ook nog eens de beschermheilige van de armen.

Dat schept verplichtingen. Wat kunnen we doen? 'Je brood delen met de hongerige, onderdak bieden aan armen zonder huis, iemand kleden die naakt rondloopt, je bekommeren om je medemensen.' (Jesaja 59:7). Het is een eeuwenoud gebod, dat nog steeds actueel is. Uiteindelijk gaat het er om dat er in Groningen plaats voor iedereen is, dat iedereen meetelt en mee kan doen. Dat niemand vanwege zijn financiële situatie aan de kant moet blijven staan. Niet uitsluiten, maar insluiten.

Het boek *Hier valt niets te halen?* is één groot pleidooi voor een samenleving 'vol met onzichtbare draden die mensen verbinden'. Zo'n stad wens ik u - wens ik ons allen - toe.

*Peter den Oudsten,
burgemeester van Groningen*



Het lijkt wel of ze bang voor je zijn

Ze zegt het zonder enige bitterheid. Suzanne, moeder van vier kinderen van 1 tot 9, binnen drie maanden van 3 naar 1000 euro schuld, frauderende werkgever, zij geen salaris meer. 'En ja, het wordt steeds meer he, je kunt je rekeningen niet eens meer betalen, laat staan de incasso's en de boetes.' Schuldsanering, Kredietbank, Voedselbank, het hele arsenaal heeft ze achter de rug. Maar op haar eigen bank zit een stralende, vrolijke vrouw met een megatalent om van alles iets te maken.

Ze zou een geweldige manager zijn want het lijkt wel of ze een overlevingsbedrijf runt. Ze speurt internet af naar koopjes, tweedehandsbeurzen, gratis vakanties voor minima, ze doet mee aan wedstrijden en loterijen op Facebook. Zo bemachtigde ze al een gratis vakantie in Slagharen al had ze er zelf niet zoveel aan: 'Ik was hoogzwanger en paste nergens in' schatert ze. Verder ruilt ze zich suf, maakt zelf kleding en speelgoed 'Weet je wel dat je van een dekbedhoes een geweldige tipitent kunt maken?' en leert andere moeders de basale beginselen van 'hoe doe ik zo lang mogelijk met één kledingstuk' door ze naailes te geven.

Maar natuurlijk is het niet alles goud wat er blinkt. Ze leven al jaren van 70 euro in de week, met zes personen. Ze vertelt over de Voedselbank waar sommige mensen om 6 uur 's ochtends al voor de deur staan om

de meeste keus te hebben. 'En met Kerst is het nog veel erger, dan staan ze er al om 5 uur.' Over de Weggeefbeurs waar de beste spullen achteraan in een grote hal staan. De fietsen, de wasmachines, de fornuizen. 'Als dan de deur opengaat weet je niet wat je ziet. Al die rennende mensen'. Over de verjaardagsfeestjes die ze niet voor haar kinderen kan geven. 'En toen ik een keer een verjaardagspakket kreeg waren ze de slingers vergeten.' Over het speelgoed dat ze niet mee naar buiten mogen nemen. 'Dan gaat het kapot en we hebben geen geld voor nieuwe.'

Maar het vervelendste vindt ze hoe er naar haar wordt gekeken. 'Ze zien alleen de armoede, mensen in de buurt lijken er bang voor, komen zelden op bezoek. En bij sommige instanties denken ze dat ik niks kan, zelfs dat ik geen goede moeder ben.' Het is het enige moment dat er een schaduw over haar gezicht trekt.

Maar even later lacht ze alweer als ik haar vraag wat haar grootste talent is. 'Ik ben gewoon een Crea Bea.' En wat zou ze er graag geld mee verdienen. Want behangen en klussen kan ze ook nog. 'Het liefst zou ik een bedrijfje hebben om mooie dingen voor anderen te maken.' Maar Crea Bea heeft nog een hele andere gave. Die zie je terug in haar zoontjes en jongste dochter. Onbevangenheid, vrolijkheid en trots op wat ze wel hebben: een stel ballonnen, een parachute van papier. De enige die hier bang moet worden is het armoedespook. Geen schijn van kans.



Hier valt niets te halen

Het is een simpel briefje op de voordeur van Sietze. Maar is dat wel zo? De imposante reus met grote tatoeages die in de deur staat en roept 'Hier is het!', helpt bij het water uit mijn schoenen gieten vanwege een enorme hoosbui, het helemaal niet erg vindt dat zijn schone vloer geplaveid wordt met afdrucken van kletsnatte sokken, blijkt de ombudsman, maatschappelijk werker, burgerwacht, boodschappenservice en ook nog de filosoof van de buurt te zijn. En dat na een leven dat voer was voor rechters en hulpverleners: 'slechte jeugd, wil niet deugen, komt niet goed'.

Het was dan ook niet niks. Als klein jongetje van vijf werd hij naar een kindertehuis gestuurd, een hard leven tussen 360 jongens en strenge paters. 'Mijn ouders mochten mij niet. En ook daar moest ik vechten voor mijn plek, niks laten merken.' Die eenzaamheid achtervolgde hem de rest van zijn leven. 'Ik was altijd op zoek. Maar naar wat?'. Sietze zocht het in gevaar, het leven tarten. Op zijn 14^e had hij al een record aantal inbraken gepleegd. Hij vertelt met glimmende ogen over hoe het vaak misging: 'dan stond je aan een slot te morrelen en de politie stond geduldig te wachten of het zou lukken.' Hij kreeg criminele vrienden, trouwde voor 15.000 euro met een vrouw uit de Oekraïne. En werd prompt opgepakt voor vrouwenhandel. 'Wist ik veel.' Hij was verslaafd, 25 jaar lang, aan cocaïne. Geld genoeg, vrienden genoeg. 'Ik sloeg zo 250 euro stuk op een avond in de kroeg. En daarna ging ik gewoon weer de steiger op.'

Maar de leegte bleef, tot hij de 'liefde van mijn leven' ontmoette. Ze kregen een zoon waar hij vol trots over praat. 'Er zat een kop op, hij zei altijd: 'ja Pa, het zit in de genen.' In zijn huis en op het toilet hangen prachtige foto's en een schilderij van hen samen. Maar nu tartte het leven hém en genadeloos: na 17 jaar overleed zijn zoon aan cystic fibrosis. De grote reus wordt ineens heel klein.

Je zou verwachten dat het toen weer, en voorgoed, is misgegaan. Maar Sietze vocht terug. Hij had al hulp gezocht, was afgekickt en woonde een tijdje bij Limor, een woonvoorziening gericht op rehabilitatie. Lang duurde dat niet want ook op Sietze zit een behoorlijke kop. Nu heeft hij zijn eigen huisje met drie katten, zijn scootmobiel en een bewindvoerder. Hij werd de spil van de buurt. Doet boodschappen, houdt het pleintje in de gaten, helpt bij de Voedselbank en luistert.

Over arm zijn heeft hij een duidelijke mening: 'je wordt arm gemaakt door de hulpverlening en de politiek. Vroeger kreeg je aan het eind van de week een enveloppe met geld en dan was het gewoon op. Nu is het: regeltjes regeltjes. En lopen een heleboel duurbetaalde mensen jou te vertellen hoe je voor elkaar moet zorgen. Dat hoef je arme mensen niet uit te leggen, die doen dat gewoon.'

En dat briefje dan? 'Ik oefen met nee zeggen' grijnst hij.

Waarom kunnen mensen geen orchideeën kweken?

Hij probeert me streng en doordringend aan te kijken maar in zijn ogen zie je de schaterlach. Wat een vraag zeg. Het tekent hem. De manier waarop hij in het leven staat en zijn visie op armoede. Geboren in Sorong, Nieuw-Guinea, naar Nederland gekomen, school, studie, gezin, goede baan, gedoe met de belastingdienst, gevangenis, dakloos, huisje. Zo, dat was 60 jaar Max. In de zonovergoten Prinsentuin waar ook nog een prachtige bruid langswandelt, ontspint zich een lang gesprek over menselijke waardigheid.

Max is arm geweest, straatarm. Na 5 maanden gevangenis -‘het heeft mij gebroken als mens, heel klein gemaakt, want het was onterecht’- was hij alles kwijt. Zijn huis, zijn gezin. Hij leefde op straat, ‘Ik wilde niet in de nachtopvang, tussen de junks, alleen maar om een uitkering te krijgen’. Toch heeft hij nooit iets gestolen, behalve één keer bij VenD, een broodje, om een statement te maken. ‘Ik ben er ook zo mee naar de politie gelopen. Er zijn mensen die gewoon honger hebben’. Bang was hij nooit. ‘Groningen is één van de veiligste steden van Nederland’. Maar het stigma dat op arme mensen en zeker daklozen rust kent hij maar al te goed. En dat maakt eenzaam, heel eenzaam.

Het is zijn stokpaardje: je moet arm zijn geweest om armoede te kunnen begrijpen en te bestrijden, of juist helemaal niets te doen. ‘Je kunt het niet uit een boekje leren’. Aan de eigenzinnige Max hebben

de professionals dan ook een hele kluit. Hij wil nog steeds geen wasmachine ‘daar beginnen ze elke keer weer over’ maar heeft een grote teil met een wasbord. Hij raapt nog steeds flessen van de straat om zijn inkomen een beetje op te krikken. En ook zijn principes *masohi* en *muhabbat*, cruciaal in de Molukse cultuur, staan nog altijd recht overeind. ‘Helpen, delen, maar vooral: eerst doen, dan vragen.’

Mensen nemen zoals ze zijn, daar gaat het om. Waarom zouden arme mensen op rijke mensen moeten gaan lijken? Zijn ze zelf niet goed genoeg? En wat is dat eigenlijk, arm? Voor hem zijn het belangrijke levensvragen. En daarmee zit hij niet de hele dag te mokken boven zijn wasbord. Hij geeft overal lezingen, aan kinderen, aan HBO-opleidingen, voor Amnesty, hij organiseert wandelingen door de stad over dakloos zijn en is actief voor de *Human Library*. Het leukste vindt hij zijn publiek op het verkeerde been zetten. ‘Ik ging eens in een mooi pak een lezing houden, op een HBO. Ik was al een hele tijd binnen en toen vroegen ze nog steeds ‘wanneer komt die zwerver nou?’ Zijn lach vult de hele Prinsentuin.

En toch, daar is ook de traan, als hij vertelt over het meisje dat stotterde en tijdens zijn verhaal opstond om haar klasgenoten te vragen ook haar te accepteren zoals ze was. ‘Oordelen en dan uitsluiten, ik heb het in vele vormen meegemaakt. Daar begint armoede pas echt.’

O ja, die orchideeën. Hoe zit dat nou? Ga maar wandelen met Max!





De buitenwereld lijkt niet meer te bestaan

Zo voelt het leven in de bijstand soms, zegt Harry. Als een donkere, benauwde cel. Je krijgt geen lucht meer. Je raakt geïsoleerd, je wordt moe van de hele dag het ene gat met het andere vullen. En al helemaal van alle goedbedoelde opmerkingen. ‘Ga toch naar buiten, kijk eens hoe de zon schijnt!’ ‘Heb je al eens aan vrijwilligerswerk gedacht? Dat is leuk hoor!’ En de ergste: ‘Jij boft toch maar, elke dag vakantie!’ Het doet pijn, want hij wil ontzettend graag weer aan het werk. De afgelopen twee maanden heeft hij 48 keer gesolliciteerd. En hij probeert een eigen bedrijfje op te zetten. Maar vooral om overeind te blijven. Voor zijn dochter.

Als kind droomde hij van de Anthony Fokkerschool, Luchtvaarttechnologie studeren. Uiteindelijk werd het de Marine in Den Helder: ‘ik wilde een vent worden’. Het was een wereld op zich, met ijzeren wetten en solidair tot op het bot. Maar ook met alleen maar luchtroosters boven de ramen van de leslokalen. ‘Ze konden niet open. Je voelt je opgesloten. Ik kreeg het er letterlijk benauwd van.’ Harry nam ontslag. De jaren daarna deed hij veel verschillende dingen, ‘ik was goed opgeleid en heb hele goede banen gehad’. Hij was technisch tekenaar, docent, ontwerper, adviseur, werkte met geavanceerde 3D-tekenprogramma’s en ging zelfs naar Colombia en Costa Rica.

En toen ging het mis. De crisis kwam, de technologie ging razendsnel, de reorganisaties nog sneller. Harry was ineens te oud. Te duur. ‘En dus stond ik op straat, terwijl

mijn dochter nog geen drie was’. Hij kon alleen nog maar tijdelijke contracten krijgen. En beter werd het niet de afgelopen jaren. Hij solliciteert nu op alles wat maar met techniek te maken heeft. 48 keer intussen. ‘Laatst nog bij een grote bakkerij, je hoefde alleen maar op een knopje te drukken. Maar ik woonde te ver weg zeiden ze, 40 kilometer. Dat was te bezwaarlijk qua reiskosten. Nou, die had ik zelf nog wel willen betalen!’

Intussen probeert hij ook een eigen bedrijf op te zetten. ‘Maar de Sociale Dienst is niet bepaald behulpzaam. Want dan ben ik niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Welke dan?’ Hij lacht nog als hij dat zegt. Maar dat wordt wel anders als hij over zijn dochter praat. ‘Ik heb haar niets meer te bieden voor mijn gevoel. Dit jaar kwam ze in de zomer logeren en werd het een dagje Hoornse Meer. Met een pizza. Ik heb eerst wel een paar van mijn mooie boeken op Marktplaats verkocht. Anders kon het niet.’

Dat doet het meeste pijn zegt hij, je gevoel van eigenwaarde gaat eraan. Je kunt niks meer, niet sporten, niet naar de film, niet op vakantie. ‘Op een verjaardag heb je niets meer te vertellen.’ Maar Harry geeft het niet op. Want al ging hij weg bij de Marine, hij is wel een vent geworden. Armoede is voor hem een stormbaan, hij is vastbesloten om eruit te komen. Zijn ramen staan wagenwijd open als één grote uitnodiging naar de buitenwereld. Nu maar hopen dat iemand hem ziet

Een zeearend moet je niet kortwieken

Ze woont in een megaflat in Paddepoel. Eén van de drie. 8 verdiepingen, eindeloze galerijen met deuren. 888 levens. En toch 'kennen we alleen onze burens' vertellen de oudjes op een bankje die ik de weg naar de hoofdingang vraag. Ze gaan er helemaal voor zitten, binnen 5 minuten weet ik wie ze zijn, hoe oud, met wie ze er wonen en hoe lang. Ze halen nog net geen koffie. Dat is één van de eerste dingen waar Janet iets aan wil doen. Zo dicht op elkaar en toch zo eenzaam. Een tuinstoel op het grasveld, een thermoskan en een bordje: 'Met mij kan je praten.'

Haar huis lacht je tegemoet. Vrolijke kleuren, een tafelkleed met klaprozen, een balkonnetje met klimop, bloeiende planten en uitzicht op hoge bomen. 'Als ik de deur achter me dicht doe ben ik in mijn eigen wereld. Je doet het met wat je hebt.' En daar zit nu juist het probleem. Janet heeft niets. Behalve de ziekte van Crohn. Veel pijn, veel ongemak. Werken kan niet meer, het is niet vol te houden. 'Ik moet elke middag slapen anders eindig ik weer in het ziekenhuis met een paar gaten in mijn darmen'.

Toch voedde ze in haar eentje haar kinderen op. Maar toen ze eenmaal de deur uit waren, kwam de financiële klap. 'Ik had alleen nog maar mijn WAO, alles betaald, huur, energie, en dan stond ik al hardstikke rood. Ik moest naar de Voedselbank. Ik wist niet wat me overkwam. En ik werd boos dat dit kan in Nederland, want ik kan toch

niet de enige zijn?' Ook de regeltjes verbijsteren haar nog elke dag. Ze heeft een hele oude auto 'mijn sociale cocon, want met mijn ziekte kan ik onderweg vervelende ongelukjes krijgen. Ik moet er niet aan denken dat dat in de bus of op de fiets gebeurt'. Toen die auto het begaf had ze 500 euro nodig. Daar konden de instanties niet aan beginnen. 'En weet je wel wat een beetje scootmobiel ze kost? Minstens 2000 euro!'

Janet trok ten strijde want 'een zeearend moet je niet kortwieken'. Ze ging naar de MJD en maakt nu een film over armoede. Over de absurditeit van de regelingen, het isolement, de mensen die murw gebeukt zijn. Maar ook over de oplossingen. Ze wil een Soepsoos beginnen in de flat. 'Samen koken en eten. Ruzie maken met de buurvrouw omdat ze de prei verkeerd snijdt. Wat maakt het uit. Als je maar weer contact hebt.' Ze wil een vlindertuin, op het grasveld voor de flat, als ontmoetingsplaats.

En ze heeft een bedrijfje, de Handspiegel. Ze is handlezeres. Wat? De nuchtere, sterke Janet met een mening die voor mij zit? Het is dan ook geen kermisact achter een rood gordijn met een glazen bol en een heksenhoed, ze is vier jaar lang opgeleid. 'Ik vertel mensen wat hun echte talent en kracht is. Meer niet.'

Een zeearend heeft een spanwijdte van 2.5 meter lees ik op Wikipedia. Die van Janet moet minstens het dubbele zijn. Kortwieken? Geen beginnen aan.



Wie krijgt kan geven

De man die aan komt lopen zou zomaar voorzitter kunnen zijn van de Verenigde Naties, diplomaat, adviseur of minister. In het pak, maar vooral met een voorname uitstraling en natuurlijke waardigheid die meteen respect afdwingt. Hij komt dan ook uit een familie van clans en dorpschoude, was burgemeester van zijn geboortestreek en campagneleider en bemiddelaar bij de UNHCR voor de terugkeer van vluchtelingen naar Tanzania. Een gerespecteerd leraar bovendien, die werkte met radicaliserende jongeren in een land dat uiteindelijk geteisterd werd door een bloedige burgeroorlog. Tharcisse, nu alweer jaren in Nederland. Helemaal opnieuw begonnen, na 5 maanden wachten in een AZC, nauwelijks geld en toch opnieuw aan de studie.

Hij komt uit Burundi. Daar zijn de mensen niet door landsgrenzen maar door sociale systemen aan elkaar verbonden. 'Mensen in mijn gemeente Giteranyi, hebben ook hun roots in Tanzania en Rwanda. Daarom was het politiek vaak zo ingewikkeld'. Zijn moeder was een Hutu, zijn vader een Tutsi. Het is simpel vertelt Tharcisse: 'een Tutsi is iemand die heeft, een Hutu iemand die krijgt. Vroeger was dat een koe, die reguleerde het hele sociale leven. En zodra de Hutu iets heeft om weg te geven, een kalf bijvoorbeeld, wordt hij vanzelf weer een Tutsi'.

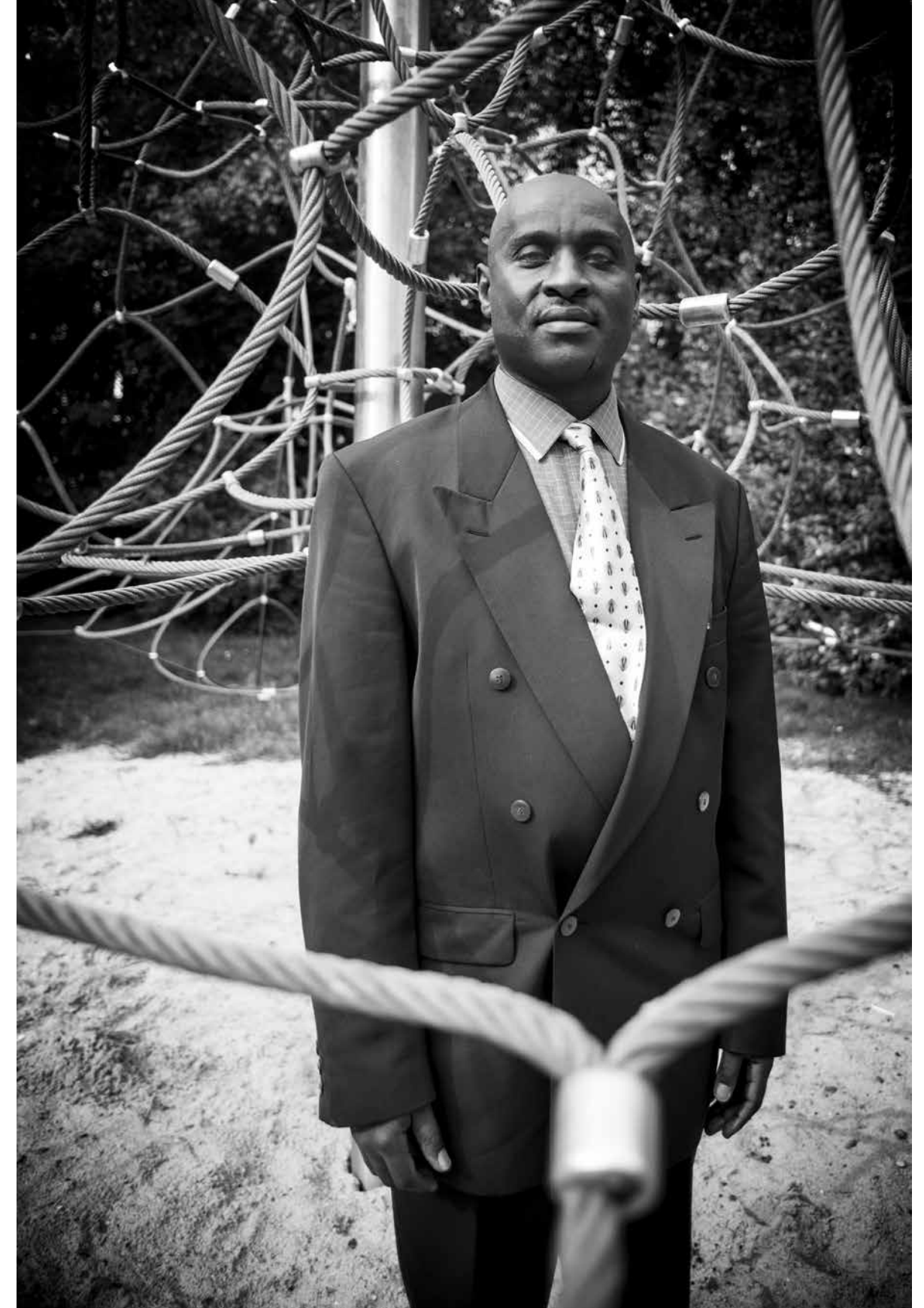
Een samenleving dus, vol met onzichtbare draden die mensen verbinden. Wat een verschil met Nederland regeltjesland. 'Hier zeggen ze als je iets nodig hebt niet: 'wat kan ik je geven', maar 'ga maar naar de

gemeente'. Hij kwam hier met zijn vrouw in 2001, toen het leven in Burundi na een staatsgreep ook voor hem te gevaarlijk werd. '4 uur in Zevenaar, 4 dagen in Almelo, 4 dagen in Ter Apel, 5 maanden in het opvangcentrum in Zwolle.' Zo begon het. En daarna het lange wachten op een verblijfsvergunning.

Maar Tharcisse had een missie: verder studeren, ook hier iets betekenen voor de maatschappij. Hij stapte meteen naar het Alfa-College om Nederlands te leren. 'Staatsexamen Niveau 4 heb ik gehaald, het hoogste, want anders schiet het niet op.' Hij werkte bij Transcom en deed daarna de SPO opleiding Pedagogiek/Sociaal-Agogiek in Nederland. Hij betaalde zijn studie met giften die hij kreeg.

Sinds zijn afstuderen woont hij met zijn vrouw en twee kinderen op een kleine bovenwoning in Groningen. Het is moeilijk. Werk heeft hij nog steeds niet. Maar hij zet door want intussen heeft hij een nieuwe droom: een eigen bedrijf beginnen. Reizen organiseren naar Afrika. 'De mensen kennen mijn land vooral van gewelddadige conflicten. Maar ik wil ze de schoonheid laten zien. Die is adembenemend, de natuur, maar ook de mensen.' Hij ging Toeristische Wetenschappen in Louvain-La-Neuve studeren en liep stage in Burundi en Rwanda. Nog steeds is hij er een gerespecteerd man heeft hij gemerkt.

Wat de toekomst brengt weet hij niet. Zijn twee zonen doen het hier goed, één zit al op het VWO. 'Helemaal ingeburgerd' lacht hij: 'Ze lezen weinig boeken, ze doen alles digitaal, ook leren'. Toch kan zelfs de modernste Ipad ze niet bijbrengen wat vader Tharcisse zal doen: wie krijgt kan geven.





Ik heb van mijn armoede een project gemaakt

In de bibliotheek waar we afspreken is het druk. Het zit vol met studenten met een laptop. Op elke stoel zit een droom. Aan elke tafel wordt de hemel bestormd. Ook Anne heeft er veel gezeten toen ze HBO Bedrijfskunde studeerde. Maar de foto's van haar zoon die ze neerzet in het studiekamertje zijn de keiharde boodschappers van haar boulevard of broken dreams. Ze verloor haar huis, haar werk en tenslotte ook hem. Ze sliep jaren op de scherven. 'Een matje op de grond, een pak rijst en een blik doperwten, dat was het.' Maar Anne vecht terug. En kwam terug: met een huis, een baan, de Minimalistische Eettafel en vooral: zelf de regie voeren.

Ze had een leven volgens het boekje, 33 jaar een relatie, een woonboerderij, een prachtige dochter en zoon. Tot haar scheiding: ze bleef achter met een schuld van ruim twee ton nadat het huis geveild was. 'Ik had niets meer, 150 euro, dat was het.' Ze ging naar Santiago de Compostella, 'te voet, 800 kilometer, in een broek van 5 euro. Om te leren, de hele wereld liep daar, iedereen had wel iets ergs meegemaakt.' Maar het kon nog erger: drie maanden later, ze was net opnieuw begonnen, pleegde haar zoon zelfmoord.

Ze weet niet meer hoe ze het de jaren daarna heeft volgehouden. Financieel, maar vooral mentaal. 'De schuldsanering lijkt een bevrijding maar eigenlijk is het een gevangenis. De eerste 13 maanden krijg je zelf je post niet. Je weet niet hoe je er voor staat en wat ze nog bij je weg

komen halen. Ik heb alles verkocht uit mijn oude huis. Gordijnen, vloerbedekking, en ook 8 kasten met boeken. Behalve die van mijn kinderen, dat gunde ik ze niet.'

Ze sliep overal en nergens: in Kloosterburgen bij vrienden, in een sloopwoning op een matje op de grond, 'ik kookte op een campingstelletje van de Action', in het oude RKZ en zelfs in het Koplandhuis, in de crisisopvang. 'Ze moesten toch ergens met me heen.' En toen was er ineens die droombaan in Emmeloord. Bedrijfsmanager, 40 uur per week. 'Ik was aangenomen maar de rechter stak er een stokje voor. Ik woonde daar niet dus mocht het niet. Het gaat nooit om jou, alleen maar om de regels.'

Boos was ze, verdrietig. Maar ze heeft het omgezet in energie. In de participatiebaan bij de MJD die ze nu heeft, helpt ze mensen met schulden. Ze bemiddelt als mediator in conflicten. Ze zette de Minimalistische Eettafel op waar mensen in armoede elke maand bij elkaar komen. 'Je wilt niet weten wat voor mensen daar zitten. Het zijn geen losers of mensen met een gat in hun hand. Het kan echt iedereen overkomen.' Ze heeft van haar armoede een project gemaakt. 'Ik ben bedrijfskundige dus ik deel het op in fasen. Eerst werd ik geduwd, nu duw ik mezelf. Dat probeer ik anderen ook te leren.' Elk project heeft een einddoel. Wat is dat van Anne? Ze heeft het al bereikt lacht ze: 'ik ben nergens meer bang voor.'

Sint Martinus' pronkjewailn

Sint Martinus. Je weet wel. Die van de Martinitoren in Stad. En van de kinderen die op 11 november met hun liedjes en hun lampionnen langs de deuren gaan om wat lekkers te scoren. Sint Martinus: heilige van de straat.

Heiligen worden niet geboren, maar gemaakt. Het is Martinus overkomen. Een stoere soldaat te paard was hij, in het leger van de keizer. Tot er een naakte bedelaar was bij de stadspoort van Amiens, die hem staande hield en vroeg: 'Christus,

heb je misschien wat voor mij?' Martinus kwam van zijn paard. Hij sneed met zijn zwaard zijn mantel doormidden en legde de helft om het vege lijf van de bedelaar. Ze zagen er allebei niet uit. Maar dat scheidt een band. Voortaan ziet Martinus geen mens meer over het hoofd. Hij houdt het leger voor gezien. Krachtpatserij en schone schijn zijn aan hem niet meer be-steed. Er is nog maar één ding dat telt: 'Hoe kostbaar is een kwetsbaar mens!' De mensen verklaren Martinus heilig om wie hij is en wat hij doet. Maar zouden ze nog weten dat het allemaal begon met die ene

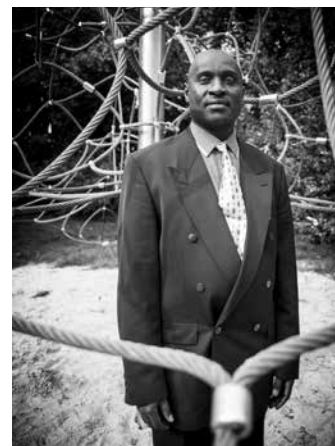
naakte man die zich niet verstopte en die zijn mond niet hield?

Marloes de Bie en Caroline Penris maakten zeven portretten van net zulke kostbare mensen. Voor elke dag van de week één pronkjewail. Armoede in Groningen laat zich niet vangen in cijfers en regels. Armoede toont zijn gezicht in geleefde verhalen als deze. Krachtig en breekbaar als de mensen die ze vertellen. 'Hier valt niets te halen?' is de titel van dit boekje, dat zelf ook een pronkjewail mag heten. Welk antwoord de lezer ook geeft op die vraag,

zeker is dat er veel in het boekje wordt gedeeld. Het zet aan tot nadenken en nog beter kijken.

'11 november is de dag dat mijn lichtje branden mag,' zingen de kinderen op Sint Maarten. Laten we er in Stad een traditie aan toevoegen: de armoede een hak zetten met creativiteit, nieuwe bondjes en vooral een nieuw licht op menselijke waardigheid.

Evert Jan Veldman



Colofon

Dit boekje is mogelijk gemaakt door de werkgroep Sint Martinus' Pronkjewailn en Gemeente Groningen.

Initiatief

Evert Jan Veldman | Predikant Nieuwe Kerk

Tekst

Marloes de Bie | killyourdarlingsacademy
www.killyourdarlings-academy.nl

Fotografie en vormgeving

Caroline Penris | Verhalen van het Noorden
www.penris.com

Drukkerij

Van Gorcum

Jaar van uitgave

2015



